

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з наукової роботи

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

професор Г. М. ТОРБІН

30 квітня 2025 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації **Куриляк Валентини Василівни «Церква Адвентистів сьомого дня в суверенній Україні: трансформаційні процеси»**, яка представлена на здобуття ступеня доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство

Рецензенти у складі доктора філософських наук, професора кафедри богослов'я і релігієзнавства **Чорноморець Ю.П.**; доктора філософських наук, професора кафедри богослов'я і релігієзнавства **Осташука І.Б.**; доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я і релігієзнавства **Брильова Д.В.**, провели попередню експертизу докторської дисертації **Куриляк Валентини Василівни «Церква Адвентистів сьомого дня в суверенній Україні: трансформаційні процеси»**, що подається на здобуття ступеня доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство за результатами фахового семінару, що відбувся на засіданні кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 10 від 30 квітня 2025 року) та результатів розгляду докторської дисертації та наукових публікацій, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації Куриляк В.В., дійшли висновку про таке:

1. Актуальність теми дослідження. У дисертації вперше у вітчизняній філософії, богослов'ї і релігієзнавстві здійснено цілісний філософсько-

релігієзнавчий і богословський аналіз трансформаційних процесів, що відбулись у Церкві Адвентистів Сьомого Дня в період незалежної України. Український протестантизм сьогодні інтенсивно розвивається та відіграє все більшу роль у визначенні історичної долі країни та нації. Українські протестанти переживають становлення власної оновленої ідентичності, яка відповідає на виклики постмодерну з одного боку та випробування війни з іншого боку. Протестантські церкви провадять найбільшу волонтерську роботу, здійснюють успішну адвокацію України на міжнародній арені, формують новий порядок денний у релігійному середовищі країни. Церква адвентистів сьомого дня (далі – Церква АСД) довгий час була однією з найбільш консервативних протестантських організацій, і її сучасні трансформації мають свою специфіку, відмінну від тих процесів, які характерні для інших протестантських церков, від тієї динаміки розвитку, що існує у баптистському, п'ятидесятницькому чи харизматичному середовищах. Для релігієзнавства важливо прослідкувати всі особливості переходу українського адвентизму від закритого до відкритого типу релігійності. Трансформації останніх років змушують по-новому осмислити всі аспекти розвитку протестантських церков від замкненості на собі до діалогу з суспільством, при чому це осмислення є актуальним відразу в релігієзнавчому, історичному та соціокультурному контекстах. Українські протестанти в умовах війни стали активною меншістю, яка значною мірою є лідером у християнському практичному служінні соціуму в добу екзистенційних випробувань. Під час війни український протестантизм пришвидшує свій рух по трансформаційному шляху, переосмислює свої основні характерні риси, змінює своє ставлення до ряду ідейних настанов, які сприймалися як незмінні. Пришвидшена комплексна адаптація Церкви АСД до нових політичних, культурних і суспільних умов сьогодення України є унікальним прикладом релігійної динаміки, що вимагає комплексного наукового аналізу.

Особлива актуальність дослідження обумовлена також тим, що Церква АСД, будучи однією з найбільш структурованих протестантських конфесій, після здобуття Україною незалежності демонструє активну позицію щодо участі у

суспільному житті, розвитку громадянського суспільства, благодійності, освіти, охорони здоров'я та інших соціально значущих сфер. Вона трансформувалася з напівпідпільної спільноти, яка зазнавала обмежень з боку радянської держави, у відкриту релігійну організацію, яка нині активно діє в соціальній сфері. Цей процес трансформації супроводжувався переосмисленням богословських підходів, зміною риторики щодо державної влади, а також розширенням форм служіння у публічному просторі.

Дослідження трансформаційних процесів в українському адвентизмі доби незалежності стає особливо актуальним в умовах сучасної геополітичної ситуації, а саме повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації 24 лютого 2022 року, яке докорінно змінило політичну, соціальну та релігійну реальність України. У цих умовах перед науковцями постає виклик – формувати обґрунтоване знання про роль релігії та релігійних спільнот у зміцненні національної ідентичності, сприянні стійкості суспільства та гуманітарній підтримці постраждалих. Саме тому Церква АСД, як активний учасник гуманітарного процесу в умовах війни, заслуговує на окрему увагу в межах цього дослідження. Її досвід мобілізації ресурсів, підтримки вразливих верств населення, міжконфесійної співпраці є важливим прикладом практичного християнства в дії.

2. Об'єктом дослідження є Церква Адвентистів сьомого дня в суверенній Україні. **Предметом** дослідження є трансформаційні процеси в Церкві Адвентистів сьомого дня з 1991 по 2024 роки в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів, зумовлена комплексним підходом та багатогранністю поставлених завдань, полягає у тому, що в дисертації вперше у вітчизняному релігієзнавстві проведено всебічне дослідження трансформаційних процесів, що відбулись у Церкві Адвентистів Сьомого Дня в період незалежної України. Дисертаційне дослідження системно розкриває історичний характер, напрям і динаміку трансформаційних процесів у Церкві Адвентистів Сьомого Дня (ЦАСД) в суспільно-культурному розвитку суверенної України (1991-2024 роки), з особливим акцентом на період після 24 лютого 2022

року. Виявлено, що ЦАСД пройшла шлях від маловідомої конфесії до активного та відповідального гравця громадянського суспільства, значно змінивши свій імідж та внутрішню ідентичність. Це призвело до становлення партнерської взаємодії Церкви АСД з державними та громадськими структурами, а також до різнопланової адаптації релігійних переконань і практик у відповідь на політичні, соціальні та культурні трансформації. Новизна результатів розкривається у наступних положеннях.

Вперше:

- доведено, що центральний для адвентизму метанаратив «великої боротьби» є не лише есхатологічною доктриною, а й структурним чинником, що формує місійну ідентичність. Цей концепт, з одного боку, міг сприяти замкненості, але, з іншого став рушійною силою для місійної та соціальної активності, що дозволило Церкві АСД адаптуватися до змін. Встановлено, що адвентистська холістична антропологія, яка розглядає людину як цілісну сутність (дух, розум, тіло), є богословським підґрунтям для розширення місії ЦАСД. Це легітимізує такі соціальні практики, як систематичний розвиток медицини, освіти та благодійності, що стали ключовими напрямками діяльності Церкви АСД;

- встановлено, що ЦАСД, дотримуючись принципу відокремлення церкви від держави, успішно інтегрувалася в українське правове поле. Аналіз показав конструктивну співпрацю з органами державної влади, особливо у соціальній сфері. ЦАСД визнає монополію держави на формування інституцій влади, водночас активно відстоюючи принцип свободи совісті та релігійної терпимості;

- виявлено, що релігійні зміни в Церкві не були ізольованими, а формувалися у відповідь на демократизацію держави, розширення релігійної свободи та зростання взаємодії з іншими конфесіями та світським суспільством. Виявлено специфічні етапи трансформації Церкви, включаючи: початковий пострадянський період (1991–2000), що характеризується інституційною консолідацією та поверненням до легальної діяльності від конфесійної закритості до активного прояву громадянської позиції; етап розширення соціальної активності та освітніх

ініціатив (2000–2013), включаючи освітню, медичну, соціальну та громадянську діяльність; період активної громадянської участі в умовах війни та політичних криз (2014–2024);

- доведено, що ставлення українських адвентистів до суспільно-політичних процесів трансформувалося від помірного нейтралітету до патріотичної солідарності. Попри історичну аполітичність, події Євромайдану, Революції Гідності та, особливо, повномасштабне вторгнення РФ, спонукали до зміни пріоритетів: від зосередженості на суто внутрішньоцерковних питаннях до активної громадянської позиції. Хоча офіційно Церква АСД зберігає аполітичність, віряни, керуючись християнськими принципами, виявляють яскраво виражену патріотичну активність через волонтерство, гуманітарну допомогу та публічне засудження агресії, що свідчить про формування нової громадянської ідентичності;

- виявлено, що харитативна діяльність ЦАСД, зокрема через «АДРА Україна», зазнала якісних трансформацій: від окремих благодійних ініціатив до широкомасштабного стратегічного соціального служіння. «АДРА Україна» стала ключовим гравцем у наданні гуманітарної допомоги, особливо під час збройного конфлікту на Сході України з 2014го року та після повномасштабної агресії 2022 року. Попри попередні дискусії, війна сприяла синергії між ЦАСД та «АДРА Україна», що дозволило ефективно використовувати церковні ресурси для гуманітарних потреб. Це демонструє всебічну практичну імплементацію соціального вчення Церкви АСД та її вагомий внесок у подолання наслідків криз;

- доведено, що аналіз медійного образу ЦАСД виявив позитивну динаміку у сприйнятті Церкви в українському суспільстві, перехід від усталених стереотипів про «секту» до визнання її як соціально корисної та відповідальної релігійної меншини. Цьому сприяла активна благодійна, освітня та оздоровча діяльність. Хоча упередження з боку деяких православних все ще існують, спостерігається тенденція до покращення міжконфесійних стосунків, зокрема через активну участь ЦАСД у Всеукраїнській раді церков і релігійних організацій. Це свідчить

про поступову інтеграцію адвентистської громади в український релігійний ландшафт;

- встановлено, що сучасна ідентичність українських адвентистів формується через діалектичну взаємодію традиційної конфесійної системи та множини інноваційних адаптацій до сьогоднішніх викликів. Це проявляється у зростанні ролі мирян у церковному управлінні, модернізації фінансового менеджменту, у внутрішньому ціннісному конфлікті між прагненням до земного успіху та вірністю духовним пріоритетам. Реакція ЦАСД на теологічні виклики (гендер, війна, пандемія) через богословські наративи та міжконфесійний діалог свідчить про динамічну, рефлексивну та соціально активну форму релігійної самосвідомості. Традиційно адвентисти фокусуються на релігійній ідентичності, що може призводити до певної ізоляції від соціального та політичного життя, зокрема в контексті незалежності країни та геополітичних змін. Проте з розвитком української державності, особливо на фоні зовнішніх загроз, таких як збройна агресія Росії, виникає потреба перегляду своїх позицій щодо національної ідентичності. Українські адвентисти, незважаючи на глобальний характер своєї релігії, починають усе більше ідентифікувати себе з українським народом, підкреслюючи прихильність до національних цінностей і необхідність адаптації доктрин у контексті національних реалій. Це простежується як у повсякденній практиці, так і в теологічних дискусіях, що стосуються патріотизму, громадянської відповідальності та соціальної солідарності;

- виявлено, що повномасштабне вторгнення РФ стало каталізатором кардинальних трансформацій у ЦАСД. Різниця у політичній теології та світогляді призвела до глибокого розколу між українськими та російськими адвентистами, що завершився виходом української Церкви зі складу Євро-Азіатського дивізіону. Проблема реалізації права на альтернативну службу загострила дискусію про роль адвентистів у захисті країни. Водночас, війна значно активізувала гуманітарну діяльність ЦАСД та «АДРА Україна», змінивши методи роботи на більш оперативні та гнучкі, зосередившись на всебічній допомозі постраждалим. Це

свідчить про готовність Церкви адаптуватися до екстремальних умов та посилити свій патріотичний внесок у життя українського суспільства.

Уточнено:

- зміст концепту «адвентисти позаполітикою» та його межі у контексті взаємодії з державою. Концепція аполітичності, що була традиційною для адвентистів, зазнала змін в Україні після 2014 року. Церква АСД, яка до цього зосереджувалася на духовних питаннях, тепер стикається з новими викликами через політичні та соціальні катастрофи. Дослідження показало, що традиційне розуміння аполітичності обмежує можливості Церкви для активної участі в суспільному житті. Сьогодні на практиці аполітичність українського адвентизму не означає повного ігнорування соціальних і політичних питань, а передбачає утримання від участі в політичних партіях чи організаціях. Українські адвентисти активно залучаються до гуманітарних і соціальних ініціатив, що свідчить про перенесення політичної відповідальності на інші форми громадянської активності, які не суперечать їхнім релігійним настановам. Прикладом такої трансформації є участь Церкви АСД у гуманітарній допомозі на Донбасі та допомога біженцям, що виходить за межі традиційної аполітичності і демонструє більш гнучкий підхід до взаємодії з державними структурами та політичною сферою. Таким чином, термін «поза політикою» отримує нове значення, яке передбачає нейтралітет у політичних процесах, але допускає активну участь у суспільному житті через гуманітарні та соціальні проекти.

Набуло подальшого розвитку:

- сучасне тлумачення стратегії взаємодії Церкви АСД із державними структурами, зокрема через участь у гуманітарних проектах, розвиток капеланства та правозахисну діяльність у сфері свободи совісті. Уточнено зміни в богословській та організаційній практиці, зокрема внаслідок національного контексту: посилення патріотичного компонента, переосмислення принципу нейтралітету в умовах збройного конфлікту та адаптація місіонерської риторики в умовах інформаційної війни.

Теоретичне значення дисертації пов'язане з тим, що висновки і теоретичні твердження, які обґрунтовані в дисертаційному дослідженні, становлять вагомий внесок у релігієзнавчу науку, зокрема в осмислення специфіки функціонування Церкви адвентистів сьомого дня в контексті суспільно-культурних трансформацій в Україні періоду незалежності. Сформульовані концептуальні висновки, наукові положення та узагальнення становлять методологічну основу для подальших досліджень аналогічних тем, пов'язаних із протестантськими спільнотами, трансформацією релігійної ідентичності, державно-конфесійними відносинами, секуляризаційними та постсекулярними процесами.

Практичне значення дисертації визначається тим, що результати дисертаційного дослідження можуть бути методологічною основою для нових теоретичних праць у сфері релігієзнавства. Матеріали дослідження можуть бути використані як на академічному рівні для розробки навчальних програм, підручників з історії релігій України, історії протестантизму, релігієзнавства та конфесієзнавства, так і на практичному рівні у сфері релігійної політики, культурології, духовної освіти, а також у роботі з міжконфесійного та державно-церковного діалогу. Зібрана й проаналізована емпірична база, що охоплює період 1991–2024 років, може стати корисним джерелом для представників державних органів, освітян, журналістів, дослідників релігійного середовища, а також для самих релігійних спільнот з метою осмислення тенденцій розвитку, зміни статусу, суспільної участі та взаємодії Церкви АСД з іншими конфесіями та державою.

3. Дисертація Куриляк В.В. є самостійною науковою роботою.

Основні результати роботи висвітлені у 109 публікаціях, а саме: 1 одноосібна монографія, 21-й статті, які були опубліковані у міжнародних виданнях, включених до наукометричних баз даних Web of Science і Scopus, 2-х колективних монографіях, 9 статтях, які розміщено в фахових виданнях України зі спеціальності 031 «Релігієзнавство», 3 статті опубліковано в іноземних наукових виданнях, 33 статтях, які надруковано у фахових виданнях України з інших галузей, 9 статей опубліковано в українських наукових виданнях, 31

матеріалах апробаційного характеру, один з яких проіндексовано в базі даних Web of Science.

Монографія:

1. Куриляк В. Теологія здорового способу життя в Церкві Адвентистів сьомого дня / Валентина Куриляк. – Київ: Дух і літера, 2021. – 328 с. – Режим доступу: <https://ir.ugi.edu.ua/entities/publication/d992ab4e-76eb-4490-a17c-8e2a942976f0>.

Статті в іноземних наукових виданнях проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus)

2. Kuryliak V. Analysis of the Multi-Confessional Religious Situation in Ukraine in the Period from 2000 to 2021 [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2022. – Vol. 42, no. 8. – P. 22–38. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2386>.

3. Kuryliak V. The Adventist Development and Relief Agency in the Conditions of War in Ukraine [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2023. – Vol. 43, no. 1. – P. 94–100. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2403>.

4. Куриляк В. Реакції українських адвентистів на Євромайдан [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Сторінки історії: збірник наукових праць. – 2020. – № 50. – С. 298–322. – Режим доступу: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.50.2020.210156>.

5. Kuryliak V. Activities of the Adventist Development and Relief Agency in Eastern Ukraine [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 4. – P. 288–310. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/21/>.

6. Kuryliak V. Armed Conflict and Protestant Volunteering in Eastern Ukraine [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Maksym Balaklytskyi // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 4. – P. 268–287. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/20>.

7. Kuryliak V. Landscape Design and Architecture of Wooden Churches in Ukraine [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Volodymyr Dudarets, Valeriy Bulatov // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2022. – Vol. 42, no. 1. – P. 33–48. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2317>.

8. Kuryliak V. Architectural features of the protestant cult buildings of the XVI – XXI centuries in Ukraine [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Petro Kotljarov, Mykhailo Fedorenko // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2020. – Vol. 40, no. 9. – P. 55–75. <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol40/iss9/5/>.

9. Kuryliak V. Psychological Aspect of Professional Military Journalist [Electronic resource] / Maksym Balaklytskyi, Valentyna Kuryliak // Brazilian Journalism. – 2020. –

Vol. 16, no. 1. – P. 4–27. – Mode of access: <https://doi.org/10.25200/BJR.v16n1.2020.1213>.

10. Kuryliak V. Memory, Trauma, and Religious Identity [Electronic resource] / Petro Kotliarov, Valentyna Kuryliak, Stefaniia Demchuk // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2022. – Vol. 42, no. 4. – P. 97–118. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2355>.

11. Kuryliak V. Development and Changes in the Ergo Design of Protestant Churches in Ukraine (1991-2021) [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Volodymyr Dudarets, Valeriy Bulatov // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2022. – Vol. 42, no. 2. – P. 128–145. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2333>.

12. Kuryliak V. Two Positions of Ukrainian Protestants on the Question about LGBT Community [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Olena Honcharova // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 4. – P. 231–242. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/18>.

13. Kuryliak V. The Model of Development of Precarious Practices during the Covid-19 Pandemic: Society, Religion, Individual [Electronic resource] / Olena Honcharova, Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 8. – P. 53–77. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss8/5>.

14. Kuryliak V. Historical Memory of Ukrainian Adventists in the Context of Museum Work in Ukraine [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Lyudmyla Kruglova // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 4. – P. 321–336. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/23/>.

15. Kuryliak V. Chaplaincy for the Prisoners and the Penitentiary System in Ukraine (1991-2021) [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Ivan Ostashchuk, Mariia Ovchar // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 7. – P. 53–68. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss7/4>.

16. Kuryliak V. Online Projects for Adventist Youth during the Covid-19 Pandemic [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Mariia Ovchar // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2021. – Vol. 41, no. 4. – P. 311–320. – Mode of access: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/22>.

17. Kuryliak V. The Seventh-day Adventists' Military Service Peculiarities [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Maksym Balaklytskyi // East European Historical Bulletin. – 2020. – No. 14. – P. 190–205. – Mode of access: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.14.197190>.

18. Kuryliak V. The Position of Ukrainian Protestants Regarding the War in Ukraine: Rebuttal of False Accusations of Eurasianism [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2023. – Vol. 43, no. 7. – P. 166–180. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2462>.

19. Kuryliak V. Religious Communities of Ukraine as Agents of Resilience During The Russian Invasion / Valentyna Kuryliak, Maksym Balaklytskyi // Occasional Papers

on Religion in Eastern Europe. – 2024. – Vol. 44, no. 7. – P. 58–70. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2550>.

20. Kuryliak V. Reasons for the Rupture of the Ukrainian Orthodox Church with the Moscow Patriarchate against the Backdrop of the War in Ukraine 2022 / Valentyna Kuryliak, Bogdan Synchak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2022. – Vol. 42, no. 7. – P. 24–38. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2377>.

21. Kuryliak V. The Problem with the Performance of Alternative or Military Service of Ukrainian Adventists in War Conditions / Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2024. – Vol. 44, no. 4. – P. 37–45. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2508>.

22. Kuryliak V. Strategies of Religious Communication of the Seventh-day Adventist Church in the Context of Russia's / Valentyna Kuryliak // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. – 2025. – Vol. 45, no. 2. – P. 130–145. – Mode of access: <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2598>.

***Статті у наукових фахових виданнях України» зі спеціальності
031 «Релігієзнавство»***

23. Куриляк В. Напрями благодійної діяльності церкви адвентистів сьомого дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Гуманітарно-релігієзнавчий вісник «Софія». – 2020. – Т. 16, № 2. – С. 23–28. – Режим доступу: <https://doi.org/10.17721/sophia.2020.16.5>.

24. Куриляк В. Моніторинг ставлення православної церкви до Адвентистів сьомого дня в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Ольга Полумисна // Освітній дискурс: збірник наукових праць. – 2021. – Т. 32, № 4. – С. 88–95. – Режим доступу: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.32\(4\)-9](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.32(4)-9).

25. Куриляк В. Філософська та теологічна концепція Джона Харві Келлога щодо принципів здорового способу життя [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Освітній дискурс: збірник наукових праць. – 2021. – Т. 34, № 6. – С. 72–85. – Режим доступу: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.34\(6\)-7](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.34(6)-7).

26. Куриляк В. Біографія та медична діяльність Джона Харві Келлога у сфері популяризації здорового способу життя [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Освітній дискурс: збірник наукових праць. – 2021. – Т. 35, № 7. – С. 73–86. – Режим доступу: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.35\(7\)-7](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.35(7)-7).

27. Куриляк В. Практики здорового способу життя Церкви адвентистів сьомого дня в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2021. – Т. 2, № 1 (173). – С. 132–165. – Режим доступу: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2021.1.2.08>.

28. Куриляк В. Становлення системи охорони здоров'я в Сполучених Штатах Америки (1800-1850-ті роки) [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Освітній дискурс: збірник наукових праць. – 2022. – Т. 39, № 1–3. – С. 283–288. – Режим доступу: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.39\(1-3\)-6](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.39(1-3)-6).

29. Kuryliak V. Persons with disabilities in Ukraine: Social Media integration tendencies [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak, Olga Polumysna, Andrii

Shevchuk // Культурологічний альманах. – 2022. – № 3. – Р. 137–155. – Mode of access: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.3.19>.

30. Куриляк В. Вплив адвентистських ідей на формування релігійної ідентичності засновника «дослідників Біблії» Чарльза Тейза Рассела [Електронний ресурс] / Роман Орловський, Валентина Куриляк // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2023. – Т. 2, № 1. – С. 182–212. – Режим доступу: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2023.2.1.11>.

31. Куриляк В. Історія формування релігійних переконань засновника Товариства Вартової Башти Чарльза Тейза Рассела [Електронний ресурс] / Роман Орловський, Валентина Куриляк // Культурологічний альманах. – 2023. – № 3. – С. 3–16. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.3.1>.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації у наукових фахових виданнях України» з інших галузей:

32. Шевчук В. Становлення адвентизму на Галичині та Волині в умовах політично-ідеологічного напрямку II Речі Посполитої [Електронний ресурс] / Валентин Шевчук, Валентина Куриляк // Вісник Львівського університету. – 2017. – № 11. – С. 162–166. – Режим доступу: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/11_2017/24.pdf.

33. Куриляк В. Імперська ідеологія щодо адвентистських локацій на Галичині та Волині / Валентин Шевчук, Валентина Куриляк // Вісник «Політикус». – 2017. – № 3. – С. 124–126. – Режим доступу: http://politicus.od.ua/3_2017/27.pdf.

34. Куриляк В. Вклад Джона Мак-Артура в розвиток слов'янських євангельських церков [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Роман Орловський // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2019. – Т. 30 (69), № 2. – С. 30–35. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2022/4.32>.

35. Куриляк В. Реакція Адвентистів сьомого дня на теологічні виклики в Україні (1991-2019 рр.) [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2019. – Т. 30 (69), № 4. – С. 32–39. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2019/4.6>.

36. Куриляк В. Історія реформи жіночого одягу в контексті вчення про здоров'я в Церкві Адвентистів сьомого дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2020. – Т. 31 (70), № 2. – С. 46–50. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2020/2.8>.

37. Куриляк В. Історіософія реалізації Церквою Адвентистів сьомого дня ідеї здорового способу життя в Україні та Індії [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія». – 2020. – № 1 (42). – С. 239–247. – Режим доступу: [https://doi.org/10.24144/2523-4498.1\(42\).2020.202219](https://doi.org/10.24144/2523-4498.1(42).2020.202219).

38. Куриляк В. Огляд медичних практик доби Середньовіччя та Ренесансу [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вчені записки Таврійського

національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2020. – Т. 31 (70), № 2. – С. 159–164. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2020/4.23>.

39. Куриляк В. Напрями медико-санітарної роботи Церкви адвентистів сьомого дня в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Т. 1, № 31. – С. 37–44. – Режим доступу: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/31.213439>.

40. Куриляк В. Соціальне вчення та практики Церкви адвентистів сьомого дня в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вісник київського політехнічного інституту. Серія: Політологія, Соціологія, Право. – 2020. – № 4 (48). – С. 6–15. – Режим доступу: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2020.4\(48\).232666](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2020.4(48).232666).

41. Куриляк В. Концепт слова «Шалом» у контексті законів книги Левит [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2020. – № 30. – С. 63–69. – Режим доступу: <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.30.8>.

42. Куриляк В. Концепт практик єврейської та ранньохристиянської медицини [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». – 2020. – № 63. – С. 129–138. – Режим доступу: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2020-63-14>.

43. Куриляк В. Стосунки основних протестантських конфесій в Україні (на матеріалі офіційних церковних джерел) [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Ольга Полумисна // Науковий журнал з соціології та психології «Габітус». – 2021. – № 23. – С. 14–18. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.23.2>.

44. Куриляк В. Імідж Церкви Адвентистів сьомого дня в масмедіа України [Електронний ресурс] / Ольга Полумисна, Валентина Куриляк // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. – 2021. – № 89. – С. 107–120. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2021.89.11>.

45. Куриляк В. Міркування Мартіна Лютера на тему позажиттєвого стану людини [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2021. – № 30. – С. 23–31. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16731>.

46. Куриляк В. Теологія великої боротьби у вченні Церкви Адвентистів сьомого дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. – 2021. – № 36. – С. 74–86. – Режим доступу: <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.36.9>.

47. Куриляк В. Діяльність просімейного руху «Всі Разом!» як інструмент проголошення християнських цінностей в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2021. – № 38. – С. 64–72. – Режим доступу: <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.38.8>.

48. Куриляк В. Роль та місце засновників в становленні Церкви адвентистів сьомого дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2022. – Т. 33 (72), № 4. – С. 204–211. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2022/4.32>.

49. Куриляк В. Дитинство та юність Чарльза Тейза Рассела – засновника Товариства Вартової Башти [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Роман Орловський // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2022. – Т. 33 (72), № 4. – С. 196–203. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2022/4.31>.

50. Kuryliak V. Physical education and a healthy lifestyle in the Orthodox Environment of Ukraine: the problem of practical implementation [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2022. – Vol. 33 (72), no. 4. – P. 75–79. – Mode of access: <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2022/4.13>.

51. Куриляк В. Боротьба за державну самостійність українських земель як результат діяльності Західноукраїнської народної республіки [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Марія Овчар // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2022. – Т. 33 (72), № 3. – С. 56–62. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2022/3.9>.

52. Куриляк В. Розбіжні рухи в історії церкви Адвентистів Сьомого Дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Марія Овчар // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. – Т. 1, № 53. – С. 36–45. – Режим доступу: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-1-5>.

53. Куриляк В. Причини та наслідки німецького та радянського розділень Церкви Адвентистів сьомого дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. – Т. 1, № 54. – С. 63–71. – Режим доступу: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-1-8>.

54. Куриляк В. Соціально-політичний портрет Сполучених Штатів Америки (кінець XVIII – середина XIX століття) [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. – № 47(1). – С. 41–48. – Режим доступу: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-1-6>.

55. Куриляк В. Євромайдан та Революція Гідності в контексті інформаційної війни в українських масмедіа [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Даниїл Палій // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2022. – Т. 33 (72), № 1. – С. 40–51. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2022/1.7>.

56. Куриляк В. Рухи за помірність та медичні практики Сполучених Штатів Америки на початку XIX століття [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. – № 48(1). – С. 18–23. – Режим доступу: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/48-1-3>.

57. Куриляк В. Прояв причинно-наслідкових зв'язків у житті людини на прикладі життя старозавітного героя Якова / Валентина Куриляк, Олександр

Ковров // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. Вип 57, Том 2. – С. 16–25. – Режим доступу: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/57_2022/part_2/3.pdf.

58. Kuryliak V. Transformation of the Religious Network in Western Europe from February 24, 2022 / Valentyna Kuryliak, Anatoly Slyusarenko, Svitlana Yatsenko // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – 2023. – Vol. 34 (73), no. 2. – С. 164–168. – Режим доступу: <https://surl.li/mtixzb>.

59. Kuryliak V. Theological discussions of the pioneers of the Seventh-Day Adventist Church on the Fourth Commandment (by the materials of the primary sources) / Anatoly Slyusarenko, Valentyna Kuryliak // Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers. – 2023. – Vol. 2, no. 61. – P. 38–46. – Режим доступу: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/61_2023/part_2/6.pdf.

60. Куриляк В. Роль особи у становленні нового релігійного руху (на прикладі Олександра Макміллана) / Валентина Куриляк, Петро Котляров // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2023. – Вип. 70, том 1. – С. 44–52. – Режим доступу: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/70_2023/part_1/6.pdf.

61. Куриляк В. Зміни у методах роботи «ADRA Ukraine» внаслідок російсько-української війни [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2023. Вип. 60, Том 3. – С. 12–19. – Режим доступу: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/60_2023/part_3/2.pdf.

62. Куриляк В. Епідемія, вакцинація, хейтинг: протестантська церква і відповідь на виклик / Петро Котляров, Валентина Куриляк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2024. – Вип. 71, том 2. – 2024. – С. 22–31. – Режим доступу: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_2/6.pdf.

63. Kuryliak V. Dress Reform in the context of Christian Morality and Health Care: an analysis of Ellen White's views [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2024. – No. 53. – P. 86–95. – Mode of access: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.53.10>.

64. Куриляк В. Особливості прояву адиктивної поведінки вірян Церкви Адвентистів сьомого дня в умовах війни в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Віктор Буткевич // Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. – 2024. – № 1. – С. 85–93. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/internalmed2024.01.085>

Одноосібні розділи у колективних монографіях:

(рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором)

65. Історія Церкви Адвентистів сьомого дня в Україні»: У 3-х т. [Електронний ресурс] / Редкол.: Валентина Куриляк (голова), Михайло Костюк, Валентин Шевчук. – Т.1 : Адвентисти сьомого дня: від локальної групи до всесвітнього руху / За ред. М.П. Костюка – Київ: Дух і літера. – 2021. – 276 с. – Режим доступу: <https://ir.ugi.edu.ua/entities/publication/104109a6-3925-42e2-b8a6->

6b06aa78f422. Авторка трьох розділів: «Особливості місіонерської роботи Церкви Адвентистів сьомого дня»; «Історія розвитку освітньої системи у Церкві Адвентистів сьомого дня»; «Розвиток системи охорони здоров'я та медичної науки у Церкві Адвентистів сьомого дня». С. 137–230.

66. Kuryliak V. Worldview portrait of a Ukrainian Refugee [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects: Scientific monograph. – Riga, Latvia, 2022. – P. 1370–1374. – Mode of access: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-174>.

Статті опубліковані в іноземних наукових періодичних виданнях:

67. Kuryliak V. Conceptually about the History and Theology of Health Principles of the Church of Seventh Day Adventists [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Paradigm of Knowledge. – 2021. – No. 4 (48). – P. 5–27. – Mode of access: [https://doi.org/10.26886/2520-7474.4\(48\)2021.1](https://doi.org/10.26886/2520-7474.4(48)2021.1).

68. Kuryliak V. Zhukalyuk, Nikolay (Mykola) Arsentievich (1932–2021) [Electronic resource] / Valentyna Kuryliak // Encyclopedia of Seventh-Day Adventists (ESDA). – Mode of access: <https://encyclopedia.adventist.org/article?id=BJF0&highlight=school>.

69. Куриляк В. Ставлення Церкви Адвентистів Сьомого Дня в Україні до політичної діяльності: аналіз публікацій [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Філософія та політологія в контексті сучасної культури. – 2020. – Т. 12, № 2. – С. 18–30. – Режим доступу: <https://doaj.org/article/78182d570ec14a0d9dea1e4e3d546367>.

Статті опубліковані в українських наукових періодичних виданнях:

70. Куриляк В. Основа педагогічних ідей Яна Амоса Коменського [Електронний ресурс] / Лариса Георгінова, Валентина Куриляк // Педагогічний дискурс. – 2016. – № 21. – С. 20–25.

71. Куриляк В. Дослідження правового статусу та міжконфесійних взаємовідносин адвентистської церкви у міжвоєнний період на територіях Галичини та Волині / Валентин Шевчук, Валентина Куриляк // Науковий журнал «ScienceRise». – 2017. – № 7 (36). – С. 24–28.

72. Куриляк В. Діяльність адвентистського видавництва «Поліглот» на території II Речі Посполитої у міжвоєнний період [Електронний ресурс] / Валентин Шевчук, Валентина Куриляк // Науковий вісник «Гілея». – 2017. – № 122.

73. Куриляк В. Розкол адвентистської церкви на території II Речі Посполитої (1919–1939-ті роки) / Валентин Шевчук, Валентина Куриляк // Науковий журнал «Науковий огляд». – 2017. – № 7 (39). – С. 25–37.

74. Куриляк В. Вплив емоційного та фізичного аспектів на інтелектуальний розвиток студентів [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Марія Овчар // Молодий вчений. – 2018. – № 12. – С. 183–185.

75. Куриляк В. Здоровий спосіб життя в церкві Адвентистів сьомого дня: історія доктрини [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Держава і Церква в новітній історії України: збірник наукових статей. – 2019. – № 7. – С. 115–124.

76. Куриляк В. Духовний ріст людини за рахунок виконання принципів здорового способу життя [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк, Людмила Соя // Молодий вчений. – 2019. – № 4 (68). – С. 25–28.

77. Куриляк В. Соціальна доктрина Адвентистів сьомого дня як фактор впливу на суспільно–освітні процеси України [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Науковий вісник «Гілея». – 2019. – Т. 143, № 4. – С. 76–81.

78. Куриляк В. Причини фанатичності у втіленні реформи здоров'я окремими вірянами церкви адвентистів сьомого дня [Електронний ресурс] / Валентина Куриляк // Практична філософія. – 2020. – № 2 (76). – С. 129–139.

Апробаційні публікації за участю в міжнародних та українських науково-практичних конференціях за темою дисертації:

79. Куриляк В. Внесок Яна Амоса Коменського в розвиток Реформації на слов'янських землях / Валентина Куриляк // Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства: IX Міжнар. студент. науково-практ. конф., Буча. – Буча, 2016. – С. 23–26. – Режим доступу: <https://surl.lt/gmyova>.

80. Куриляк В. Специфіка функціонування протестантських шкіл на слов'янських землях XVI – початку XVII ст / Валентина Куриляк // Реформація як суспільне явище: український вимір : Матеріали міжнар. наук. конф., Львів. – Львів, 2017. – С. 77–81. – Режим доступу: <https://surl.li/qaaxrdt>.

81. Куриляк В. Вплив реформаційних течій на розвиток освіти в Україні / Валентина Куриляк, Фелікс Понятовський // Протестантські церкви у контексті вітчизняної історії та суспільних трансформацій: Матеріали IV Всеукр. науково-практ. конф., Тернопіль. – Тернопіль, 2017. – С. 113–117. – Режим доступу: <https://surli.cc/mpqbow>.

82. Куриляк В. Ян Амос Коменський і Елен Уайт: порівняльний аналіз педагогічних ідей / Валентина Куриляк, Лариса Георгінова // Гуманітарно-релігієзнавчий вісник «Софія». – 2017. – № 2 (9). – С. 80–82. – Режим доступу: <https://surli.cc/pzfwrk>.

83. Куриляк В. Реформація та контрреформація: здобутки та наслідки / Валентина Куриляк, Михайло Федоренко // Гуманітарно-релігієзнавчий вісник «Софія». – 2017. – № 2 (9). – С. 79–80. – Режим доступу: <https://surl.li/gdiere>.

84. Куриляк В. Біблія, як прогресивне, динамічне боже відкриття / Фелікс Понятовський, Валентина Куриляк // Гуманітарно-релігієзнавчий вісник «Софія». – 2017. – № 2 (9). – С. 88–89. – Режим доступу: <https://surl.li/zesakb>.

85. Куриляк В. Диверсифікація етнічно-релігійних осередків на території Волині / Валентина Куриляк // Сучасні наукові дослідження представників суспільних наук – прогрес майбутнього : Міжнар. науково-практ. конф., Львів. – Львів, 2018. – С. 58–64. – Режим доступу: <https://surl.li/lrrcco>.

86. Куриляк В. Український сектор наукометричних баз даних Web of Science та Scopus: декілька лайфхаків / Валентина Куриляк, Максим Балаклицький // Засоби масової інформації та комунікації: історія, сьогодення, перспективи розвитку: Матеріали міжнар. науково-практ. конф., Буча. – Буча, 2019. – С. 26–29.

– Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1NSyck_ZxYhIrfwLV0JOrzkvLxMBAjEx7/view.

87. Куриляк В. ЛГБТ: реакція української протестанської спільноти / Валентина Куриляк // Антикризисний розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації : XIV Міжнар. науково-практ. конф., Буча, 17 квіт. 2019 р. – Буча, 2019. – С. 48–50. – Режим доступу: <https://surl.li/uxtiqe>.

88. Куриляк В. Шляхи державно-церковної взаємодії: Адвентисти сьомого дня в незалежній Україні / Валентина Куриляк // Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії: Матеріали XVII Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., Переяслав-Хмельницький. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – С. 34–37.

89. Куриляк В. Цілісність природи людини як основа теології здоров'я церкви адвентистів сьомого дня / Валентина Куриляк // Матеріали II Міжнародної наукової конференції «Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку», м. Дніпро. 27–28 березня 2020. С. 219–220. – Режим доступу: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/materiali%20conf/2020/10_2_osvita_i_nauka_2.pdf.

90. Куриляк В. Історія практики дошлюбного консультування в Церкві Адвентистів сьомого дня / Валентина Куриляк // Історія України в регіональному та глобальному вимірах: матеріали II Всеукр. науково-практ. конф., Маріуполь, 20 лют. 2020 р. – Маріуполь, 2020. – С. 108–111.

91. Куриляк В. Визнання суспільством особистості на основі її здобутків / Валентина Куриляк // «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства: Матеріали XV міжнар. науково-практ. конф., Буча, 21 квіт. 2020 р. – Київ, 2020. – С. 50–53. – Режим доступу: https://drive.usercontent.google.com/download?id=1m6_qeBRC4dhmtFmue5vMXntR4Q57wjqX&export=download&authuser=0.

92. Куриляк В. Ставлення адвентистів сьомого дня до інтелектуального здоров'я / Валентина Куриляк // «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства : Матеріали XVI міжнар. науково-практ. конф., Буча, 21 квіт. 2021 р. – Київ, 2021. – С. 85–88. – Режим доступу: https://drive.usercontent.google.com/download?id=1DXpWzbrCPRfSpkQKPsid4VrHVS VvZ_vi&export=download&authuser=0.

93. Куриляк В. Історіографія комунікаційних стратегій протестантських зм в Україні / Валентина Куриляк // Суспільні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку : Міжнар. науково-практ. конф., Одеса, 22–23 січ. 2021 р. – Одеса, 2021. – С. 33–37. – Режим доступу: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi65/0048115.pdf>.

94. Куриляк В. Мультисучасні інструменти увіковічнення пам'яті про знакові події України / Валентина Куриляк, Марія Овчар // Інноваційні технології у

будівництві, цивільній інженерії та архітектурі : Тези XIX міжнар. науково-практ. конф., Чернігів, 19–22 верес. 2021 р. – Чернігів, 2021. – С. 202–206. – Режим доступу: <https://surli.cc/fiadbz>.

95. Куриляк В. Зменшення рівня гуманності українців до громадян Російської Федерації після 24 лютого 2022 року / Валентина Куриляк // Церква на шляху до формування богослов'я нації та громадянства: Матеріали міжнар. науково-практ. конф., Івано-Франківськ, 16–17 верес. 2022 р. – Івано-Франківськ, 2022. – С. 76–79. – Режим доступу: <https://surl.li/bzkwnx>.

96. Куриляк В. Безумовна допомога як базовий принцип місії. Аспекти взаємодії ADRA Ukraine з вірянами Церкви Адвентистів Сьомого Дня / Валентина Куриляк, Гнат Меренков // «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства: Матеріали XVII міжнар. науково-практ. конф., Буча, 1 листоп. 2022 р. – Київ, 2022. – С. 75–80. – Режим доступу: <https://surl.li/ohyjqq>.

97. Куриляк В. Аксіологічний зміст підтримки вищої освіти в Україні / Валентина Куриляк // «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства: Матеріали XVII міжнар. науково-практ. конф., Буча, 1 листоп. 2022 р. – Київ, 2022. – С. 72–75. – Режим доступу: <https://drive.usercontent.google.com/download?id=1CWAuwndkjPGSSpUiBSMB3W49M66vCnOJ&export=download&authuser=0>.

98. Куриляк В. Становлення та розвиток особистості Чарльза Тейза Рассела в період 1852–1868 роки / Валентина Куриляк, Роман Орловський // «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства: Матеріали XVII міжнар. науково-практ. конф., Буча, 1 листоп. 2022 р. – Київ, 2022. – С. 97–102. – Режим доступу: <https://surl.li/xrlvar>.

99. Kuryliak V. Theology of Healthy Lifestyles. The Doctrine and Practice of the Seventh-Day Adventist Church / Valentyna Kuryliak // «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства: Матеріали XVIII міжнар. науково-практ. конф., Буча, 18 квіт. 2023 р. – Київ, 2023. – С. 177–184. – Режим доступу: <https://surl.li/bdsazq>.

100. Kuryliak V. Mission and objectives of the Ukrainian Bible Society / Valentyna Kuryliak // «Антикризовий розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації»: Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції, Буча, 2024 р.: Тези доп.: Київ: Міленіум, 2024. 178 с. – Режим доступу: <https://surl.li/njzklr>.

101. Куриляк В. Принцип ціннісно-орієнтованого виховання (на прикладі Українського Гуманітарного Інституту) / Валентина Куриляк // Наукові горизонти ХХІ століття: мультидисциплінарні дослідження: матеріали Міжнар. наук. конф., Ужгород, 16–17 трав. 2024 р. – Ужгород, 2024. – С. 710–713. – Режим доступу: http://www.uinte1.kiev.ua/sites/default/files/naukovi_goryzonty_hhi_stolittya.pdf.

102. Куриляк В. Небезпека містичної медицини з позиції доктора Едвіна Нойеса / Валентина Куриляк // Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку : Матеріали II Міжнар. наук. конф., Дніпро, 27–28 берез. 2020 р. – Дніпро, 2020. – С. 321–322. – Режим доступу: <https://surl.lu/jgujci>.

103. Kuryliak V. The conscience of the scientist in the context of scientific ethics / Valentyna Kuryliak // Anthropological Measurements of Philosophical Research : The X International Scientific conference, Dnipro, 21 April 2021. – Dnipro, 2021. – P. 1–3. – Режим доступу: <https://conf-ampr.ust.edu.ua/AMPRX/paper/view/23773> (проіндексовано в базі даних Web of Science).

104. Куриляк В. Теологія суботнього відпочинку (за матеріалами книги Самюеля Баккіоккі «Божественний спокій для неспокійного людства») / Валентина Куриляк // Історія, проблеми та необхідні умови становлення громадянського суспільства в Україні: Міжнар. науково-практ. конф., Львів, 29–30 січ. 2021 р. – Львів, 2021. – С. 21–26.

105. Куриляк В. Ідея відпочинку у Священному Писанні та вченні Церкви Адвентистів сьомого дня / Валентина Куриляк // Історія, проблеми та необхідні умови становлення громадянського суспільства в Україні: Міжнар. науково-практ. конф., Львів, 29–30 січ. 2021 р. – Львів, 2021. – С. 26–30.

106. Куриляк В. Теологія відпочинку у творчості християнської письменниці Еллен Уайт / Валентина Куриляк // Суспільні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку : Міжнар. науково-практ. конф., Одеса, 22–23 січ. 2021 р. – Одеса, 2021. – С. 63–67. – Режим доступу: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi65/0048115.pdf>.

107. Куриляк В. Сумління людини як моральний орієнтир / Валентина Куриляк // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., Переяслав, 21 січ. 2021 р. – Переяслав, 2021. – С. 527–530. – Режим доступу: <https://surl.li/exxuao>.

108. Куриляк В. Суть та призначення християнської психології / Валентина Куриляк // Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників суспільних наук : Міжнар. науково-практ. конф., Київ, 5–6 лют. 2021 р. – Київ, 2021. – С. 53–57.

109. Куриляк В. Моральна дилема війни: трансформація Адвентизму між позаполітичністю та національною ідентичністю / Валентина Куриляк // «Стратегії сталого розвитку сучасних наук в умовах глобальних викликів»: Матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, Міленіум, 2025. – С. 109-111.

4. Слід вважати, що дисертаційна робота Куриляк В. В. є достатньою мірою апробованою.

Результати дисертації були викладені в доповідях на 26 міжнародних наукових і науково-практичних конференцій, зокрема: Міжнародна науково-практична конференція «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників суспільних наук» (Київ, 2016 р.); IX Міжнародна студентська

науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства» (Буча, 2016 р.); Міжнародна наукова конференція «Реформація як суспільне явище: український вимір» (Львів, 2017 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні наукові дослідження представників суспільних наук – прогрес майбутнього» (Львів, 2018 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Засоби масової інформації та комунікації: історія, сьогодення, перспективи розвитку» (Буча, 2019 р.); XIV Міжнародна науково-практична конференція «Антикризовий розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації» (Буча, 2019 р.); XVII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» (Переяслав-Хмельницький, 2019 р.); II Міжнародна наукова конференція «Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку» (Дніпро, 2020 р.); II Міжнародна наукова конференція «Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку» (Дніпро, 2020 р.); XV Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства» (Буча, 2020 р.); II Всеукраїнська науково-практична конференція «Історія України в регіональному та глобальному вимірах» (Маріуполь, 2020 р.); The X International Scientific Conference «Anthropological Measurements of Philosophical Research» (Дніпро, 2021 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Історія, проблеми та необхідні умови становлення громадянського суспільства в Україні» (Львів, 2021 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Суспільні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку» (Одеса, 2021 р.); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Тendenції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав, 2021 р.); XVI Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства» (Буча, 2021 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Церква на шляху до формування богослов'я нації та громадянства» (Івано-Франківськ, 2022 р.); International Scientific Conference

«Historical Memory and Identity of the Seventh-day Adventist Church: Conference on Adventist Identity» (Andrews University, USA, 2022); XVII Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства» (Буча, 2022 р.); XVII Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства» (Буча, 2022 р.); XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства» (Буча, 2023 р.); IX Міжнародна наукова конференція «Держава і Церква в новій та новітній історії України» (Полтава, 2023 р.); XIX Міжнародна науково-практична конференція «Антикризовий розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації» (Буча, 2024 р.); Міжнародна наукова конференція «Наукові горизонти XXI століття: мультидисциплінарні дослідження» (Ужгород, 2024 р.); International Scientific Conference «Cognitive-Behavioral Approaches to Teaching the Bible through Popular Culture: Regional Meeting on Biblical Studies of the Midwest» (USA, 2025); International Scientific Conference «Will and Emotions within the Theology of Healthy Lifestyles: Global Virtual Meeting of the Society of Biblical Literature» (USA, 2025); International Scientific Conference «Delegitimization and Decolonization of Ukraine's Confessional Landscape in the Context of the Ongoing War: Annual Conference of the American Academy of Religion» (USA, 2025); XX Міжнародна науково-практична конференція «Стратегії сталого розвитку сучасних наук в умовах глобальних викликів» (Буча, 2025 р.); International Scientific Conference «Tides and Transformations» of Association of Seventh-day Adventist Historians (Walla Walla University, USA, 2025).

5. Вважати, що дисертація Куриляк Валентини Василівни «Церква Адвентистів сьомого дня в суверенній Україні: трансформаційні процеси» є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає вимогам Порядку

підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. №1197.

6. Рекомендувати: Виходячи з наведеного вище, рецензенти затверджують цей висновок і рекомендують дисертацію **Куриляк Валентини Василівни «Церква Адвентистів сьомого дня в суверенній Україні: трансформаційні процеси»** (науковий консультант – доктор філософських наук, професор БОНДАРЕНКО В. Д.), подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство, до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одногolosно.

30.04.2025

Рецензенти:

д.філос.н, професор, професор кафедри
богослов'я та релігієзнавства

Ю. П. Чорноморець

д.філос.н, професор, професор кафедри
богослов'я та релігієзнавства

І. Б. Остащук

д.філос.н, доцент, доцент кафедри
богослов'я та релігієзнавства

Д. В. Брильов